

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců JUDr. Tomáše Foltase a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **Prof. MUDr. D. P. K.,** zastoupena JUDr. Monikou Novotnou, advokátkou se sídlem Platnéřská 2, Praha 1, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy,** se sídlem Jungmannova 35, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 14. 2. 2017, č. j. 11 A 112/2016 – 53,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 13. 6. 2016, č. j. MHMP 1052335/2016, sp. zn. S-MHMP 352126/2016 ZIO, Magistrát hlavního města Prahy (dále jen „žalovaný“) zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části Praha 1, odboru matrik, ze dne 21. 1. 2016, č. j. ÚMČP1 11866/2016. Prvostupňovým rozhodnutím nebylo vyhověno žádosti žalobkyně o povolení změny příjmení z dosud užívaného příjmení „P. K.“ na příjmení „A. K.“ podle § 72 odst. 1, 2 a § 73 odst. 1, 2 a 4 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o matrikách“).

II.

[2] Žalobkyně podala proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl rozsudkem ze dne 14. 2. 2017, č. j. 11 A 112/2016 – 53.

[3] V odůvodnění rozsudku městský soud uvedl, že mezi účastníky řízení není sporu o tom, že povolení změny příjmení žalobkyně by dopadlo nejen na ni, ale i na jejího manžela pana D. P. Mezi účastníky rovněž není sporné, že manžel žalobkyně souhlasil pouze se změnou příjmení žalobkyně a požadoval, aby mu bylo zachováno jeho příjmení „P.“. Za daného skutkového stavu nemohly správní orgány žádosti žalobkyně o povolení změny příjmení vyhovět, aniž by povolená změna příjmení nedopadla i na příjmení jejího manžela. Nelze přisvědčit názoru žalobkyně, že tomuto následku bylo možno předejít při důsledné a citlivé aplikaci jí citované judikatury evropských soudních institucí. Rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Burghartz proti Švýcarsku* ze dne 22. 2. 1994, stížnost č. 16213/90a a *Daróczy proti Maďarsku* ze dne 1. 7. 2008, stížnost č. 44378/05 nejsou po stránce skutkové ani právní natolik obdobnými, aby byla rozumná a důvodná jejich aplikace na případ žalobkyně. Žalovaný správní orgán byl navíc nepochybně vázán jako orgán moci výkonné právním řádem České republiky, tedy i platným a účinným zněním zákona o matrikách, podle něhož nastává v případě změny společného příjmení manželů výše uvedený důsledek *ex lege*, není tedy závislý na vůli správního orgánu a správní orgán ho nemůže ani vyloučit. Právě to, že by kladné rozhodnutí o žádosti žalobkyně s sebou neslo automatickou změnu příjmení jejího manžela zjevně proti jeho vůli, bylo pro žalovaného i městský soud překážkou, pro kterou žalobkyni nelze povolit požadovanou změnu příjmení. Žalovaný postupoval zcela v souladu s čl. 2 odst. 2 i čl. 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), státní moc byla uplatněna pouze v mezích stanovených zákonem a do výkonu práv na respektování soukromého a rodinného života žalobkyně správní orgány zasáhly jen v nezbytné míře a v souladu se zákonem, pokud chránily právo manžela žalobkyně nést i nadále své příjmení. Správní orgány postupovaly zcela v souladu s čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“).

III.

[4] Proti rozsudku městského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[5] Stěžovatelka nesouhlasila s právním posouzením a interpretací podkladů a souvisejících právních předpisů, jichž se dovolávala v žádosti, v odvolání, jakož i v žalobě.

[6] Rozhodnutími správních orgánů je poškozováno její právo na jméno, které je přiznáváno každému v rámci čl. 10 odst. 1 Listiny, „jakožto dílčí právo na soukromý a rodinný život, kterým je přiznávána obecná ochrana zejména čl. 10 odst. 2 Listiny“. Jakékoliv neoprávněné zasahování do soukromého a rodinného života je nepřijatelné. Speciální ochranu rodinnému a soukromému životu jako základním lidským právům poskytuje také čl. 8 odst. 1 a 2 Úmluvy.

[7] Vzhledem k tomu, že správními orgány i městským soudem měl být mimo jiné respektován čl. 8 Úmluvy, měla být respektována i příslušná judikatura Evropského soudu pro lidská práva. Pokud žalovaný dovozuje platnost dílčích závěrů judikatury a právních vět pouze pro konkrétní specifické okolnosti řešeného případu, anebo okolnosti identické, je o příliš formalistickou interpretaci, ve své podstatě odebírající judikatuře její praktický

význam pro právní praxi, pro logický výklad právních norem na základě analogie. Je nutné vnímat a interpretovat závěry judikatury v podstatně širším rámci než jsou specifické okolnosti konkrétního případu a přiznat závěrům, výkladovým ustanovením a právním větám obsaženým v judikatuře obecnější význam, ve specifických případech dokonce až normativní. V důsledku toho má judikatura Evropského soudu pro lidská práva normativní povahu, neboť rozšiřuje míru ochrany lidských práv a svobod Úmluvy, a tak i její aplikační rozsah. Proto musí být vykládána podstatně šíře a obecněji, než jak učinil žalovaný.

[8] Citlivou a důslednou aplikací rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva tedy správní orgány mohly předejít zamítnutí žádosti o povolení změny příjmení při současném vyjádření nesouhlasu jejího manžela se změnou jeho příjmení. Aplikace příslušné úpravy Úmluvy a interpretace související judikatury Evropského soudu pro lidská práva žalovaným byla zcela nedostatečná a nesprávná. Správní orgány měly přiznat stěžovatelce právo na jí žádanou změnu příjmení, neboť není možné dovodit, že by existovaly ospravedlnitelné a závažné důvody, které by státní zásah do práva stěžovatelky na změnu příjmení činily nezbytným a přiměřeným.

[9] Argumentace přiměřeností zásahu státní moci do stěžovatelčiných základních práv a svobod je neobhajitelná. I přes široké prostředky ochrany přirozeného a základního lidského práva na jméno, jak jsou tyto stanoveny zejména čl. 8 Úmluvy, související judikaturou Evropského soudu pro lidská práva a Listinou, není zákonem o matrikách dána možnost, aby jednomu z manželů po uzavření manželství, při jehož vzniku se manželé dohodli na užívání společného příjmení, mohla být na základě projevu vůle za souhlasu druhého z manželů, povolena změna jeho příjmení bez toho, aniž by to ovlivnilo příjmení druhého z manželů. Toto vede k nesmyslné a neodůvodnitelné nutnosti střetu základních práv a svobod dvou osob. Není proto možné, že by se mohlo jednat o proporcionální omezení základního práva vzhledem k určitému veřejnému zájmu, jak předpokládá nález Ústavního soudu ze dne 12. 5. 2004, sp. zn. I. ÚS 167/04.

[10] I při maximální možné ochraně základních práv a svobod manžela stěžovatelky je správními orgány provedený zásah do práv na respektování jejího soukromého a rodinného života nepřiměřený. Zákon o matrikách má být správními orgány vykládán a aplikován pohledem ochrany základních práv a svobod stěžovatelky, jak to předpokládá ustálená judikatura Ústavního soudu a logika hierarchického uspořádání právních norem tak, aby nedošlo k jejich nepřiměřenému nebo nepřípustnému omezení nebo narušení.

[11] Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

IV.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že se plně ztotožňuje s výrokem a odůvodněním napadeného rozsudku. Městský soud výrok rozsudku srozumitelně a velmi podrobně odůvodnil a předmětnou právní otázku posoudil zcela v souladu s platnou právní úpravou a judikaturou.

[13] Při rozhodování o povolení změny příjmení bylo třeba vycházet, vzhledem ke skutečnosti, že manželství stěžovatelky a pana D. P. stále trvá, nejen z § 72 odst. 2 zákona o matrikách, ale i z § 73 téhož zákona, který obsahuje podmínky pro povolení změny příjmení za trvání manželství. Z § 73 zákona o matrikách vyplývá, že povolení změny příjmení stěžovatelky by dopadalo nejen na ni, ale i na jejího manžela. Ten sice souhlasil se změnou příjmení stěžovatelky, ale požadoval, aby mu jeho příjmení P. bylo zachováno. Taková varianta ovšem s ohledem na citovaná ustanovení zákona o matrikách není možná. Za daného skutkového stavu věci pak správní orgány nemohly žádosti stěžovatelky o povolení změny příjmení vyhovět, aniž by povolená změna příjmení nedopadla i na příjmení jejího manžela. Tento následek nastává v případě změny společného příjmení manželů *ex lege*, není tedy závislý na vůli správního orgánu a správní orgán ho nemůže vyloučit. Právě skutečnost, že kladné rozhodnutí v projednávané věci by s sebou neslo automatickou změnu příjmení manžela stěžovatelky, a to zjevně proti jeho vůli, lze považovat za zcela zásadní překážku, pro kterou stěžovatelce nelze požadovanou změnu příjmení povolit. Ustanovení § 73 zákona o matrikách nelze vykládat a aplikovat jiným způsobem, než bylo učiněno správními orgány, a to ani s přihlédnutím k základním právům a svobodám stěžovatelky.
[14] Ve správním řízení bylo postupováno v souladu s čl. 2 odst. 2 a čl. 4 Listiny i s čl. 8 Úmluvy. Státní moc byla uplatněna pouze v mezích stanovených zákonem a do výkonu práv na respektování soukromého a rodinného života stěžovatelky správní orgány zasáhly jen v nezbytné míře a v souladu se zákonem, neboť chránily právo a výslovné přání manžela stěžovatelky nést i nadále své příjmení. Úmyslem zákonodárce, který byl vtělen do obsahu § 73 zákona o matrikách, je prostřednictvím společného příjmení vyjádřit sounáležitost manželů a jejich nezletilých dětí a tím i celistvost rodiny. V těchto intencích pak zákonodárce usiluje o to, aby členové rodiny byli identifikováni shodným příjmením. Tento záměr přetrvává i v případě administrativní změny příjmení, kdy změna příjmení jednoho z manželů s sebou automaticky nese i změnu příjmení druhého manžela a společných dětí.

[15] Ani důslednou a citlivou aplikací judikatury evropských soudních institucí nelze žádosti stěžovatelky vyhovět, aniž by povolená změna příjmení nedopadla i na příjmení jejího manžela. S odkazy na tuto judikaturu se podrobně vypořádal jak žalovaný v rámci správního řízení, tak i městský soud v řízení o správní žalobě. Ustanovení § 73 zákona o matrikách je platnou součástí právního řádu České republiky a nelze ho považovat za rozporné s ústavním pořádkem ani s Úmluvou. Přání stěžovatelky na sjednocení příjmení, které užívá v rámci svých podnikatelských a společenských aktivit, s příjmením, které má uvedeno v českých osobních dokladech, lze považovat za legitimní. Nelze mu však vyhovět za cenu újmy na právech jiné osoby.

[16] Proto žalovaný navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

V.

[17] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[18] Kasační stížnost není důvodná.

[19] Obecně lze konstatovat, že stěžovatelka opírá svoji právní argumentaci nikoli o podústavní právní předpisy (kterým je především zákon o matrikách), ale setrvává na tom, že došlo k nepřípustnému zásahu do jejích práv garantovaných Listinou a Úmluvou. Námitka nesprávného posouzení právní otázky spočívá v obecném tvrzení stěžovatelky, že správní orgány nevyhověním její žádosti o změnu příjmení nepřiměřeně zasáhly do výkonu základního lidského práva na respektování soukromého a rodinného života.

[20] Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatelka uzavřela dne 22. 10. 2010 manželství s panem D. P. Manželé se dohodli, že po sňatku budou užívat společné příjmení P. – P. a žalobkyně bude užívat a na druhém místě uvádět příjmení předchozí (K.). Toto manželství dosud trvá. Žádostí ze dne 19. 11. 2015 se stěžovatelka domáhala u Úřadu městské části Praha 1 vydání rozhodnutí, jímž by jí správní orgán povolil změnu příjmení z původního příjmení ve znění „P. K." na příjmení ve znění „A. K.". O podané žádosti rozhodl Úřad městské části Praha 1, odbor matrik, rozhodnutím ze dne 21. 1. 2016, jímž žádosti stěžovatelky o změnu příjmení nevyhověl s odůvodněním, že nebyly splněny zákonné podmínky pro změnu příjmení žadatelky. Tento závěr vyplývá ze zjištění, že v daném případě by povolení změny příjmení mělo dopad nejen na příjmení stěžovatelky, ale i na příjmení jejího manžela podle § 73 odst. 2 a 4 zákona o matrikách. Z předloženého dokladu je zřejmé, že manžel stěžovatelky D. P. se změnou příjmení stěžovatelky „P. K." na příjmení „A. K." souhlasil, avšak současně požadoval zachování svého příjmení v nezměněné podobě „P.". Proti uvedenému rozhodnutí podala stěžovatelka včasné odvolání, o kterém rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím, jímž odvolání jako nedůvodné zamítl a napadené rozhodnutí správního orgánu prvého stupně potvrdil jako věcně správné.

[21] Jak správně zdůraznil již městský soud, z judikatury Evropského soudu pro lidská práva vyplývá, že ochrana příjmení je součástí práva na ochranu soukromého a rodinného života ve smyslu čl. 8 Úmluvy. Z tohoto práva vyplývá nejen negativní závazek státu nezasahovat do příjmení jednotlivců, ale i pozitivní závazek umožnit jednotlivci změnu příjmení, pokud tomu nebrání veřejný zájem. Evropský soud pro lidská práva však dává vnitrostátnímu zákonodárci široký prostor pro uvážení, neboť je věcí zákonodárce, aby v ústavou vytyčených mantinelech rozhodl o vnitrostátní politice úpravy jmen a příjmení (viz rozsudek ve věci *STJERNA proti Finsku* ze dne 25. 11. 1994, stížnost č. 18131/91).

[22] Podle § 8 odst. 1 zákona o rodině, který byl účinný ke dni uzavření manželství stěžovatelky, jsou snoubenci povinni při uzavírání manželství před matričním úřadem nebo oprávněným orgánem církve souhlasně prohlásit, zda příjmení jednoho z nich bude jejich příjmením společným, či zda si ponechají svá dosavadní příjmení nebo zda spolu s příjmením společným bude jeden z nich užívat a na druhém místě uvádět příjmení předchozí; bylo-li předchozí příjmení složeno ze dvou příjmení, může být na druhém místě užíváno a uváděno jen jedno z nich.

[23] Právní úprava účinná v době uzavření manželství neumožňovala manželům dosáhnout následné změny souhlasného prohlášení o budoucím příjmení jinak než

splněním omezujících podmínek stanovených v zákoně o matrikách (shodně Milana Hrušáková a kolektiv: Zákon o rodině, 4. vydání. Praha: 2009, str. 29).

[24] Obdobná právní úprava je nyní obsažena v § 660 zákona č. 89/2012, občanského zákoníku, které se na nynější právní poměry manželů použije v souladu s přechodným ustanovením v § 3028 odst. 1. Občanský zákoník navíc v § 661 odst. 2 předpokládá, že pokud se budoucí manželé rozhodnou ponechat si v manželství svá původní příjmení, mohou toto své rozhodnutí v průběhu manželství změnit a dohodnout se na společném příjmení jednoho z nich. Citovaná ustanovení upravují osobní stav jednotlivce a mají kogentní povahu. Naposledy uvedené pravidlo zřetelně přispívá k chápání společného příjmení jako jednotícího prvku celé rodiny. Občanský zákoník naopak neobsahuje žádnou právní úpravu opačného postupu, kdy by jeden z manželů mohl za trvání manželství dodatečně ustoupit od původně odsouhlaseného společného příjmení zpět ke jménu, se kterým do manželství vstupoval. Přípustnost změny, které se stěžovatelka domáhá, je proto třeba hledat v zákoně o matrikách.

[25] Podle § 72 odst. 1 a 2 zákona o matrikách platí, že jméno, popřípadě jména, nebo příjmení, popřípadě více příjmení, která je fyzická osoba povinna užívat, lze změnit fyzické osobě pouze na základě její žádosti, případně žádosti jejích zákonných zástupců. Změna příjmení se povolí zejména tehdy, jde-li o příjmení hanlivé, nebo směšné, nebo je-li pro to vážný důvod.

[26] Podle § 73 odst. 1, 2 a 4 zákona o matrikách platí, že za trvání manželství může být změna příjmení povolena pouze na základě souhlasu obou manželů. Mají-li manželé společné příjmení a je-li povolena změna příjmení jednomu z nich, vztahuje se tato změna i na příjmení druhého manžela a příjmení jejich nezletilých dětí. Mají-li manželé společné příjmení a jeden z nich užívá a na druhém místě uvádí příjmení předchozí, může jim být povolena změna pouze tohoto společného příjmení.

[27] Nejvyšší správní soud zvažoval, co se rozumí „změnou jména nebo příjmení“ dle § 72 odst. 1. Nabízí se úvaha, zda „návrat“ ke tvaru jména užívaného před vznikem manželství je rovněž „změnou“ jména nebo příjmení ve smyslu citovaných ustanovení. Je tomu tak. Zákon o matrikách neobsahuje žádné ustanovení, které by umožňovalo zvolit pro případ stěžovatelky jinou úpravu, než která je obsažena v § 72 a § 73, popř. jakkoli dovodit, že se v tomto specifickém případě o změnu jména nejedná. Změnou je tedy situace, kdy se liší původní a navrhovaný tvar jména či příjmení. Nic na tom nemění ani § 72 odst. 2, který demonstrativně upřesňuje, kdy lze změnu povolit, resp. ponechává na správním orgánu, zda je v konkrétním případě dán vážný důvod pro povolení změny. Ustanovení § 72 odst. 2 obsahuje hypotézy, za jejichž splnění lze případně žádosti o povolení změny vyhovět. Nelze z něj dovodit, že v jiných případech (pokud nejde o příjmení hanlivé či směšné, popř. není dán pro změnu vážný důvod) se nejedná o změnu jména a příjmení.

[28] V projednávané věci nepochybně nejde o změnu příjmení pro odstranění jeho hanlivosti či směšnosti. Stěžovatelka v žalobě a kasační stížnosti vysvětlila, v čem spatřuje vážné důvody pro změnu svého příjmení. Bylo třeba posoudit koexistenci předpokladu existence vážného důvodu pro změnu příjmení a podmínek, které zákon o matrikách

stanoví pro specifický případ žádosti o změnu společného příjmení za trvání manželství. Zákon o matrikách stanoví v § 73 další předpoklady, které musí být splněny vedle důvodu dle § 72 odst. 2, jedná-li se o změnu příjmení, resp. společného příjmení za trvání manželství. Z ničeho neplyne, že by poukaz na existenci vážného důvodu pro změnu společného příjmení mohl odůvodnit vyloučení pravidel uvedených v § 73 odst. 1 a 2.

[29] Pokud je za trvání manželství žádáno o změnu příjmení, liší se podoba souhlasu druhého manžela v závislosti na tom, zda žádající osoba užívá společné příjmení či nikoli. Pokud tomu tak je, musí souhlas druhého manžela zahrnovat i souhlas s tím, že změna společného příjmení bude vztažena i na jeho příjmení, popř. příjmení jejich nezletilých dětí. Pokud si naopak manželé ponechali za trvání manželství v souladu s § 8 odst. 1 zákona o rodině, resp. § 660 písm. b) občanského zákoníku svá dosavadní příjmení, postačí (při splnění dalších podmínek) prostý souhlas druhého manžela, neboť změnou není dotčeno jím dosud užívané příjmení.

[30] Z citovaných ustanovení tedy jednoznačně vyplývá, že za trvání manželství není změna společného příjmení pouze u jednoho z manželů možná. Kladné rozhodnutí o povolení změny společného příjmení se ze zákona automaticky vztahuje na oba manžele. S ohledem na to, že správní orgán může činit pouze to, co mu zákon výslovně umožňuje, nemá pravomoc tento účinek vyloučit. Proto nelze vyhovět žádosti o změnu společného příjmení, se kterou druhý z manželů sice obecně souhlasí, ale současně trvá na zachování svého původního příjmení. V takovém případě nelze uzavřít, že druhý manžel vyslovil se změnou souhlas, protože takový souhlas v sobě zahrnuje rovněž souhlas s následným užíváním společného změněného příjmení.

[31] Podle názoru Nejvyššího správního soudu nedošlo postupem správních orgánů k porušení čl. 10 Listiny a čl. 8 Úmluvy. Jak bylo uvedeno již výše, vnitrostátní právní úprava za trvání manželství nepřipouští možnost změny společného příjmení pouze u jednoho z manželů. V nyní posuzované věci správní orgány poměřovaly míru zásahu do práva na ochranu soukromého a rodinného života u stěžovatelky a jejího manžela. V případě stěžovatelky sice její žádosti o změnu příjmení nebylo vyhověno, ale nelze odhlédnout od toho, že sama stěžovatelka souhlasila při vstupu do manželství se změnou svého příjmení. Dobrovolně tedy přijala příjmení svého současného manžela. Pokud by správní orgán vyhověl její žádosti, došlo by k vážnému zásahu do základních lidských práv jejího manžela, který se změnou svého příjmení výslovně nesouhlasil a který by tak byl státní mocí v návaznosti na platnou právní úpravu přinucen ke změně svého příjmení, které po celý život užíval, se kterým je ztotožněn a změnit jej nechce. Je třeba znovu připomenout, že správní orgán nemůže nad rámec zákona vyhovět žádosti o změnu společného příjmení u jednoho z manželů a současně rozhodnout o zachování původního příjmení u druhého z manželů. Takovým postupem by došlo k porušení čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 Listiny. Rozhodnutí správních orgánů nejsou nezákonná či protiústavní, neboť bylo postupováno v pouze v mezích stanovených zákonem a do výkonu práv na respektování soukromého a rodinného života stěžovatelky správní orgány zasáhly jen v nezbytné míře a v souladu se zákonem.

[32] Stěžovatelka na podporu svých tvrzení opakovaně poukazuje na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ze dne 22. 2. 1994 ve věci *Burghartz proti Švýcarsku* ze

dne 22. 2. 1994, stížnost č. 16213/90a a *Daróczy proti Maďarsku* ze dne 1. 7. 2008, stížnost č. 44378/05. Možnou aplikací této judikatury na případ stěžovatelky se podrobně zabýval jak žalovaný v rozhodnutí o odvolání, tak i městský soud v napadeném rozsudku. S jejich závěrem, že v obou citovaných rozsudcích byly posuzovány natolik skutkově a právně odlišné případy, že jejich aplikace na případ stěžovatelky není možná, se Nevyšší správní soud ztotožňuje.

[33] Pokud jde o rozsudek ze dne 22. 2. 1994, evropský soud konstatoval, že švýcarský zákon, který umožňoval ženě uvádět před společným příjmením příjmení předchozí a muži tuto možnost nedával, je diskriminační a v rozporu s čl. 14 ve spojení s čl. 8 Úmluvy. Současně uvedl, že celistvost rodiny, která by se měla podle švýcarských orgánů odrazit v jediném společném příjmení, je naplněna i v případě, že manželé ponesou příjmení po ženě a muž bude před společným příjmením užívat své předchozí příjmení. Závěry obsažené v tomto rozsudku tedy nelze bez dalšího aplikovat na nyní posuzovanou věc, neboť se týkal dohod o příjmení, které snoubenci činí před uzavřením manželství, nikoliv pozdějších změn příjmení za trvání manželství. Navíc v nyní posuzované věci stěžovatelka požadovala změnu příjmení na jiné, než užívá její manžel.

[34] V případě rozsudku ze dne 1. 7. 2008 se jednalo o vdovu, která se domáhala, aby jí bylo umožněno nadále užívat příjmení, které užívala předchozích 54 let a které měla do té doby uvedeno v platných maďarských dokladech totožnosti. Maďarské úřady však trvaly na tom, aby příjmení nadále užívala ve správném tvaru podle maďarských zákonů. V uvedené věci tedy stát negativně zasahoval do příjmení této ženy, když jí nařizoval změnu příjmení, které užívala 54 let.

[35] Z citované judikatury nelze dovodit, že jsou příslušné správní orgány povinny vyhovět každé žádosti o změnu příjmení. Nejsou tak povinny učinit zejména v případě, kdy je požadovaná změna v rozporu s veřejným zájmem. Ten lze spatřovat zejména ve snaze prostřednictvím společného příjmení vyjádřit sounáležitost manželů a jejich nezletilých dětí a tím i celistvost rodiny. Přestože není v souzené věci přítomen aspekt sounáležitosti s nezletilými dětmi, které se v manželství narodily, nelze na druhé straně aprobovat s poukazem na tvrzenou sounáležitost s dětmi z předchozích manželství postup, který je zřetelně *contra legem*. V obecné rovině lze poznamenat, že jakákoli následná změna osobního stavu rodičů určitým způsobem modifikuje vazbu rodiče k dítěti. Nelze však tvrdit, že právě postup správních orgánů založil stav, kterým stěžovatelka svoji žádost odůvodňuje.

[36] Nejvyšší správní soud přesvědčuje o nepřiléhavosti uvedených rozhodnutí na projednávaný případ rovněž to, že v nich státní moc aktivně a neoprávněně zasáhla do práva nositele jména na jeho užívání, navíc užívání velmi dlouhodobého, resp. do práva na podobu jména v obdobném rozsahu, který by svědčil druhému manželovi. Nyní však státní moc nijak aktivně do právního postavení stěžovatelky nezasáhla. Bylo to stěžovatelka, která o vlastní vůli před uzavřením sňatku uvážila o svém budoucím příjmení. Teprve následně se domáhá takové změny, která s ohledem na znění právní úpravy není možná. Nelze tedy ani tvrdit, že by příjmení, které stěžovatelka nese, bylo důsledkem postupu státních orgánů a že by jí právní předpisy neumožňovaly cestu, jak si

ponechat příjmení A. K. Stěžovatelka se však svobodně rozhodla je při uzavření manželství opustit.

[37] S poukazem na shora uvedené důvody zamítl Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[38] Soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. ledna 2018

Mgr. David Hipšr
předseda senátu